

กระบวนการสอนเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อความหมายภาพจิตรกรรมใน
หัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” ภายใต้โครงการจิตอาสาพัฒนาต่างอย
Workshops to Teach the Meaning of Art in “Dreams I Will Be ...”
under the Volunteer Development Tao-ngoy District.

สุริยะ ฉายะเจริญ *

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษากระบวนการสอนเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อความหมายภาพจิตรกรรมในหัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” ภายใต้โครงการจิตอาสาพัฒนาต่างอย ให้กับเยาวชนในชุมชนอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนครซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๓ (ต่างอย) กิจกรรมนี้เป็นสอนเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม โดยดำเนินการภายใต้แนวคิดการสร้างภาพแทนความหมายและการเล่าเรื่องแบบข้ามผ่านสื่อ และจากการเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติงาน แบบสอบถาม และวิเคราะห์จากผลสัมฤทธิ์ก็พบว่า กิจกรรมนี้สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนถ่ายทอดจินตนาการเกี่ยวกับอาชีพในอนาคตและมีจิตอาสาที่จะนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเองออกมาในรูปแบบของจิตรกรรมที่สื่อสารได้อย่างชัดเจน

Abstract

This article explores the process of teaching workshops to meaning a painting titled “Dreams I will be ...” under the voluntary development to youth in the community Tao-ngoy District. Sakolnakorn which is home to the Third Royal Factory (Tao-ngoy). This activity is teaching workshops to create works of art. The implementation of the concept of visual representation and transmedia storytelling. And from storage, query and analyze the performance of achievement was found. This activity can inspire the young imagination about future career and volunteer to contribute to their own development in the form of painting to communicate clearly.

หมายเหตุ

เมื่อใช้ในการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรให้ใช้เลขไทยทั้งในคำย่อและคำเต็ม และให้วงเล็บระบุท้ายคำว่า ต่างอย ด้วย เนื่องจากเป็นคำเฉพาะ ยกตัวอย่างเช่น โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๓ (ต่างอย) หรือ โรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (ต่างอย)

* สุริยะ ฉายะเจริญ

อาจารย์ประจำภาควิชาสื่อดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

ที่มาและความสำคัญ

โครงการจิตอาสาพัฒนาต่างอภยใต้แผนงานส่งเสริมการเรียนรู้ศาสตร์แห่งพระราชชาติจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้นำเยาวชนต่างอภย ครั้งที่ 3 ขึ้น จากความร่วมมือกันของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ บริษัทตอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด คณาจารย์ภาควิชาสื่อดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม นิสิตคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร คุณปราชญ์ นิยมคำ นักออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าคราม คุณรติกร ตงศิริ เกษตรกรฝึกหัด คุณเพียงขวัญ คำหรุ่น ศิลปินอิสระ และนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอต่างอภย จังหวัดสกลนคร อันประกอบไปด้วยโรงเรียนต่างอภย พัฒนาศึกษา โรงเรียนบ้านจันทร์เพ็ญ โรงเรียนหนองบึงทวย และโรงเรียนนางอโยโพนปลาไหล จำนวนทั้งสิ้น 39 คน ซึ่งกิจกรรมนี้จัดขึ้น ณ โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ที่ ๓ (ต่างอภย) จ.สกลนคร ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน 2557

“โครงการจิตอาสาพัฒนาต่างอภย” เกิดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน (ชุมชน) วัด และโรงเรียน (ราชการ) บูรณาการสร้างสรรคสังคัมให้ร่มเย็น (โรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (ต่างอภย) 2557: ระบบออนไลน์) โดยมีโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (ต่างอภย) เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทั้งนี้กิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้นำเยาวชนต่างอภยเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่ออบรมเยาวชนในชุมชนต่างอภยให้มีความรู้และความเข้าใจในหลักการพัฒนาชุมชนตามแนวทางพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความเป็นผู้นำ ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง รวมไปถึงสร้างความรักความสามัคคีให้กับเยาวชนด้วยรูปแบบกิจกรรม “ค่ายเยาวชน” ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นครั้งนี้ถือเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นครั้งที่ 3 ภายใต้กิจกรรมค่ายเยาวชนที่เน้นไปที่การสร้างแรงบันดาลใจให้กับเยาวชนมีความ

คิดสร้างสรรค์และสร้างสำนึกจิตอาสาเพื่อนำมาพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยให้หัวข้อในการร่วมทำกิจกรรมว่า “วาดฝัน ฉันจะเป็น...”

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การสร้างสื่อสำหรับนำไปสอนวาดภาพเพื่อสื่อสารความหมายในหัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” ให้กับเยาวชนฯ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างเนื้อหาที่สามารถสื่อสารได้ง่าย ทั้งนี้เนื่องด้วยปัจจัยของระดับการศึกษาที่ยังอยู่ในช่วงของมัธยมศึกษา ประกอบกับประสบการณ์ของเยาวชนแต่ละคนที่อาจจะไม่สามารถเข้าใจในชุดรหัสที่ซับซ้อนเกินไปได้ เพราะฉะนั้น จึงต้องออกแบบสื่อที่นำเสนอด้วยภาพที่เข้าใจได้ง่ายด้วยการสร้างภาพแทนความหมายเพื่อสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดในการสร้างภาพแทนความหมายในการผลิตสื่อซึ่งภาพแทน (Representation) คือ ผลผลิตความหมายของสิ่งที่คิด (Concept) ในสมองของเราผ่านภาษาเป็นการเชื่อมโยงระหว่างความคิดและภาษาซึ่งทำให้เราสามารถอ้างอิงถึงโลกวัตถุจริงๆ ผู้คน เหตุการณ์ หรือจินตนาการถึงโลกสมมุติ ผู้คน และเหตุการณ์สมมุติได้ ซึ่งแนวทางการศึกษาภาพแทนที่เชื่อว่าภาพแทน คือ “การประกอบสร้าง” (Constructionist Approach) ความหมายผ่านภาษา เชื่อว่าไม่มีสิ่งใดหรือแม้กระทั่งปัจเจกผู้ใช้ภาษาคนใดสามารถจะคงความหมายต่างๆ ในภาษาไว้ได้ สิ่งต่างๆ ไม่ได้มีความหมายใดๆ แต่เป็นเราที่สร้างความหมายขึ้นมา โดยการใช้ระบบภาพแทน ซึ่งได้แก่ ความเข้าใจ (Concept) และสัญญาณ (Sign) ต่างๆ (เอกรัฐ เลหาทียาณิษฐ์ 2556: ระบบออนไลน์)

ขณะเดียวกันการสร้างสื่อตัวอย่างเพื่อใช้ในกิจกรรมนี้ เริ่มต้นจากการถ่ายภาพเยาวชนในชุมชนรอบโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (ต่างอภย) จากนั้นก็นำภาพถ่ายมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างเป็นภาพจิตรกรรมขึ้น โดยสื่อสารความหมายถึงภาพ

ของเยาวชนคนนั้นในอนาคตซึ่งทั้งภาพถ่ายและภาพจิตรกรรมต่างก็สื่อความหมายภายใต้โครงเรื่องเล่า (Storytelling) เดียวกันและเมื่อนำมาใช้ประกอบกับการบรรยายที่มุ่งนำเสนอให้เยาวชนฯ เกิดแรงบันดาลใจในวิชาชีพในอนาคตและรู้สึกสำนึกรักในชุมชนของตนเองก็จะยิ่งทำให้เนื้อหาของ การสื่อสารสมบูรณ์ขึ้น

วิธีการสื่อสารข้ามสื่อที่หลากหลายด้วยโครงเรื่องเดียวกันนี้อาจจะเรียกได้ว่าเป็นการนำเสนอเรื่องเล่าแบบข้ามพื่นสื่อ (Transmedia Storytelling) ซึ่ง เฮนรี เจนกินส์ (Henry Jenkins) ให้นิยามว่า “คือภาพแทนองค์ประกอบพื้นฐานเรื่องราวย่อยต่างๆ ที่ดูเหมือนจะกระจัดกระจายแต่จริงๆ ได้ถูกบูรณาการเข้าไว้ด้วยกัน ผ่านช่องทางสื่อที่หลากหลาย โดยที่แต่ละเรื่องจะมีวัตถุประสงค์จำกัดเฉพาะอย่างของมันเอง เพื่อสร้างประสบการณ์ความบันเทิงให้กับผู้ชมในทางอุดมคติแล้ว แต่ละสื่อจะทำหน้าที่นำเสนอและคลี่คลายพัฒนาเนื้อหาสาระเรื่องราวนั้นได้ด้วยตัวมันเอง” (ฮาม เชื้อสถาปนศิริ 2557: ระบบออนไลน์) เป็น “การนำเสนอเรื่องเล่า (Story) ผ่านสื่อหลากหลายแพลตฟอร์ม (Platform) โดยมีใช้เป็นเพียงแค่การดัดแปลงเรื่องเล่าข้ามสื่อ หากแต่ควรจะเป็นการเล่าหลากหลายเรื่องในหลากหลายสื่อ โดยนำจุดแข็งที่ดีที่สุดของแต่ละสื่อมาใช้ ทั้งนี้แต่ละเรื่องย่อยในแต่ละแพลตฟอร์มจะมีความเป็นอิสระต่อกัน ใช้วิธีการเล่าเรื่องที่แตกต่างกันแต่สามารถนำมาประกอบขึ้นเป็นภาพใหญ่ของเรื่องเล่าได้” (มรรยาท อัครจันทโชติ 2557: 3)

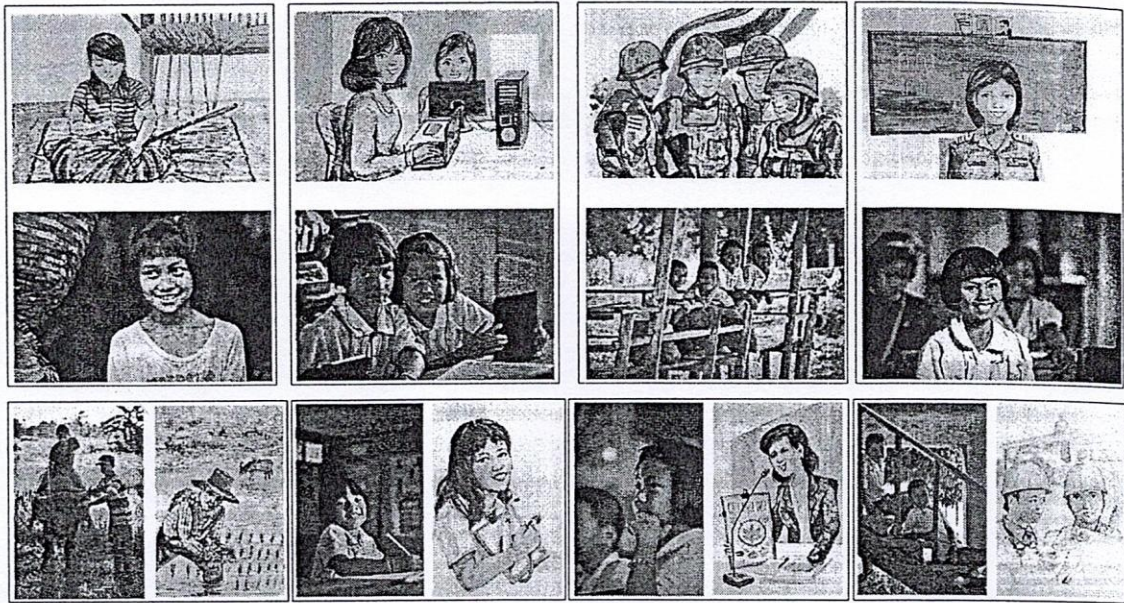
เพราะฉะนั้นกระบวนการสอนเชิงปฏิบัติการวาดภาพจิตรกรรมในหัวข้อ “วาดฝัน ฉันทจะเป็น...” จึงมีแนวคิดในเรื่องของการสื่อสารความหมายของสื่อที่หลากหลายภายใต้โครงสร้างของเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับอนาคตของชุมชน อ. ต่างอย ผ่านจินตนาการของเยาวชนฯ

กระบวนการสอนเชิงปฏิบัติการ

กิจกรรมนี้เริ่มต้นด้วยการวางแผนงานเพื่อสร้างโครงเรื่องที่ต้องการจะเล่าผ่านสื่อที่หลากหลาย ซึ่งต้องสร้างกิจกรรมที่ช่วยสนับสนุนให้เยาวชนฯ เกิดแรงบันดาลใจในการค้นหาความหมายของชีวิตและภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของตัวเองภายใต้บริบทของชุมชนที่ตัวเองอาศัยอยู่ผ่านการสอนเชิงปฏิบัติการด้วยการวาดภาพและจัดนิทรรศการ

ขั้นตอนต่อมาคือการคัดเลือกภาพถ่ายเยาวชนในบริเวณชุมชนที่ใกล้กับโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (ต่างอย) ที่บันทึกโดยอาจารย์เวทิต ทองจันทร์ ภาควิชาสื่อดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม ซึ่งเป็นผู้ที่ได้ลงพื้นที่สำรวจและบันทึกภาพวิถีชีวิตบริเวณชุมชนดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง จากนั้นจึงนำมาสร้างเป็นผลงานภาพจิตรกรรมชิ้นใหม่โดยอาจารย์สุริยะ ฉายะเจริญ ซึ่งภาพจิตรกรรมที่วาดขึ้นนี้มีต้นแบบเค้าโครงบุคคลจากภาพถ่าย ทั้งนี้ภาพจิตรกรรมที่วาดขึ้นใหม่เป็นการสร้างภาพสมมุติแทนความหมายถึงอาชีพในอนาคตของเยาวชนที่อยู่ในภาพถ่ายนั้น อีกทั้งในอนาคตพวกเขามีความเกี่ยวข้องกับชุมชนของพวกเขาอย่างไรบ้าง เมื่อนำภาพถ่ายและภาพจิตรกรรมมาประกอบกันจึงมีภาพตัวอย่างทั้งหมด 8 ชุด (ภาพที่ 1) ซึ่งนอกจากจะเป็นสื่อที่ใช้ประกอบการบรรยาย และการสอนเชิงปฏิบัติการแล้ว ยังนำไปจัดนิทรรศการร่วมกับผลงานของเยาวชนฯ ณ บริเวณอาคารสำนักงานโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (ต่างอย) อีกด้วย

ช่วงต้นของกิจกรรมมีการบรรยายเพื่อสร้างทัศนคติและสร้างแรงบันดาลใจให้กับเยาวชนในประเด็น “จิตอาสา” และ “การสำนึกรักบ้านเกิด” โดยคุณปราชญ์ นิยมคำ ซึ่งเป็นการบรรยายและยกตัวอย่างผลงานผ้าอ้อมครามอันเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านไปประยุกต์สู่ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย และคุณวรดิตร ตงศิริ ที่ผันตัวเองมาเป็นเกษตรกรฝึกหัดโดยทำการเกษตรตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง หลังจากนั้นเป็นช่วงของการบรรยายแรงบันดาลใจในการ

ภาพที่ 1 ภาพถ่ายโดยอาจารย์เวทิต ทองจันทร์ และภาพจิตรกรรมโดยอาจารย์สุริยะ ฉายะเจริญ

ถ่ายภาพเยาวชนในชุมชนรอบโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (ต่าง
ถอย) โดยอาจารย์เวทิต ทองจันทร์ ต่อด้วยการบรรยาย
แรงบันดาลใจในการวาดภาพโดยคุณเพียงขวัญ คำหรั่ง
และบรรยายเกี่ยวกับภาพถ่ายและภาพจิตรกรรมที่
นำมาเป็นตัวอย่างทั้งหมด 8 ชุด โดยอาจารย์สุริยะ
ฉายะเจริญ

หลังจากนั้นกลุ่มนิสิตคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ
จังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นกลุ่มอาสาสมัครในการเป็น
พิธีกรของกิจกรรมได้ให้เยาวชนฯ เขียนเรียงความ
โดยสังเขปโดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับจินตนาการถึงอาชีพ
ของตัวเองในอนาคต และอาชีพนั้นได้ทำประโยชน์
ต่อชุมชนอย่างไรบ้าง ซึ่งเรียงความนี้ก็ถือเป็นต้น
แบบของแนวความคิดที่กลุ่มเยาวชนฯ ต้องนำไป
สร้างเป็นภาพจิตรกรรมที่สื่อความหมายตรงตาม
ต้องการนำเสนอ

ในขั้นตอนของการปฏิบัติการ (Workshop)
ก็ให้เยาวชนฯ สร้างเป็นผลงานจิตรกรรมขึ้นใน
หัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” ซึ่งเยาวชนฯ ก็มีความ
เข้าใจในหัวข้อดังกล่าวว่าต้องวาดภาพอะไรเพื่อ
สื่อสารสิ่งที่คิดให้เกิดเป็นภาพแทนความคิด เพราะ

ฉะนั้นภาพจิตรกรรมของเยาวชนฯ ที่เสร็จสมบูรณ์
จึงเกิดขึ้นจากจินตนาการและทัศนคติของเยา
วชนฯ แต่ละคนที่มีต่อวิชาชีพต่างๆ ตามประสบการณ์
ที่แตกต่างกันไป

หลังจากเยาวชนฯ ได้สร้างสรรค์ภาพ
จิตรกรรมเสร็จแล้วก็นำภาพจิตรกรรมนั้นมาติดกับ
แผ่นกระดาษแข็งสีเทาที่ทำหน้าที่เป็นกรอบของ
ภาพ ขณะเดียวกันก็นำกระดาษที่เขียนอธิบายแนว
ความคิดซึ่งได้จากการย่อเรียงความที่ได้เขียนก่อน
หน้านี้นี้มาติดควบคู่ไปด้วย อีกทั้งยังรวมไปถึงนำ
ภาพถ่ายของเยาวชนฯ แต่ละคนมาติดในพื้นที่เดียวกัน
อีกด้วย ซึ่งก็จะช่วยให้ภาพผลงานของเยาวชนฯ
สามารถที่จะสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนและมี
ประสิทธิภาพมากขึ้น และยังช่วยให้ผู้ที่เข้ามาชม
นิทรรศการที่จัดแสดงผลงานงานในครั้งนี้มีความ
เข้าใจในผลงานของเยาวชนฯ ได้อย่างดี

ภาพที่ 2 ภาพกิจกรรมการสอนเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อความหมายภาพจิตรกรรมในหัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...”

ผลสัมฤทธิ์ของการสอนเชิงปฏิบัติการ

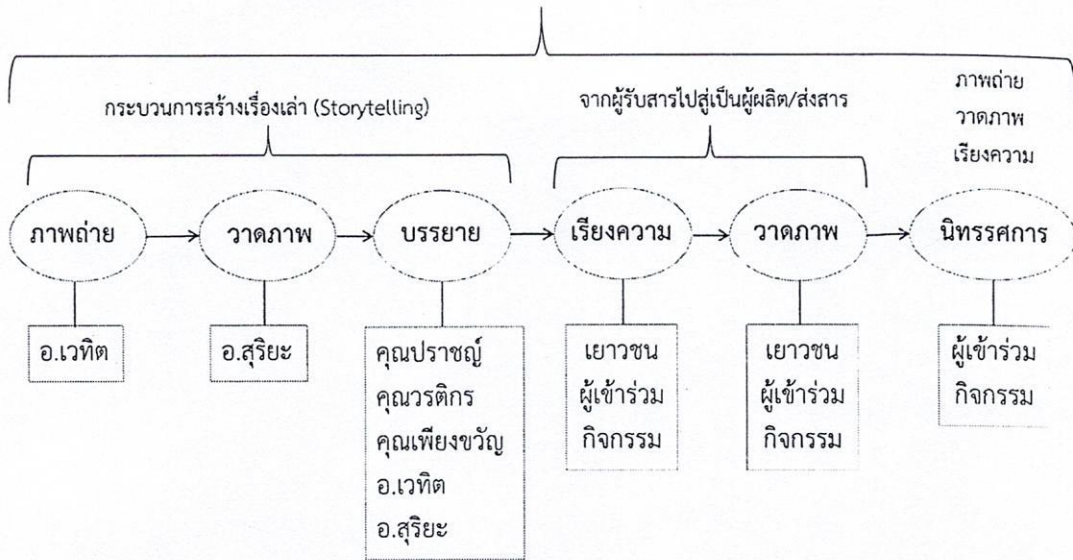
จากกระบวนการสอนเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อความหมายภาพจิตรกรรมในหัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” ภายใต้โครงการจิตอาสาพัฒนาต่างวัยถือเป็นการเล่าเรื่องข้ามสื่อภายใต้โครงเรื่องเดียวกันโดยที่มีกระบวนการสร้างเรื่องเล่าด้วยภาพถ่ายไปสู่ภาพวาดและการบรรยาย จากนั้นเยาวชนฯ ซึ่งเป็นผู้รับสารก็กลายเป็นผู้ผลิตหรือผู้ส่งสารผ่านการเขียนเรียงความและการวาดภาพ สุดท้ายจึงนำไปสู่การจัดแสดงผลงานผ่านนิทรรศการอันประกอบไปด้วยสื่อที่แตกต่างกัน (ภาพถ่าย ภาพวาด และเรียงความ) แต่นำเสนอภายใต้บริบทของโครงเรื่องเดียวกัน และสามารถจะเขียนเป็นแผนผังที่ 1

ขณะเดียวกันมีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในเรื่องของกระบวนการสอนเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อความหมายภาพจิตรกรรมในหัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” โดยมีคำถามดังนี้

1. เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่าภาพถ่ายและภาพจิตรกรรมที่นำมาตัวอย่างทั้ง 8 ชุด สามารถสื่อสารเข้าใจได้โดยง่ายหรือไม่
2. เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่า กิจกรรม “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนฯ ได้เกิดแรงบันดาลใจว่าในอนาคตอยากมีอาชีพอะไรที่จะช่วยพัฒนาชุมชนต่างวัยหรือไม่
3. เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่า กิจกรรม “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนฯ มีจิตอาสาและเกิดความภาคภูมิใจในชุมชนต่างวัยหรือไม่

จากแบบสอบถามดังกล่าวสามารถสรุปผลตามตารางที่ 1

เรื่องเล่าแบบข้ามพื่นสื่อ (Transmedia Storytelling)
 ในโครงเรื่องเดียวกัน ภายใต้หัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...”

แผนผังที่ 1 การเรื่องเล่าแบบข้ามพื่นสื่อในการสอนเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อความหมายภาพวาด

ข้อ	คำถามจากแบบสอบถาม	จำนวนนักเรียน (คน)	ร้อยละ
1	เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่าภาพถ่ายและภาพจิตรกรรมที่นำมาตัวอย่างทั้ง 8 ชุด สามารถสื่อสารเข้าใจได้ง่าย	34	87.18
2	เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่า กิจกรรม “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนฯ ได้เกิดแรงบันดาลใจว่าในอนาคตอยากมีอาชีพอะไรที่จะช่วยพัฒนาชุมชนต่างอย	38	97.44
3	เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่า กิจกรรม “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนฯ มีจิตอาสาและเกิดความภาคภูมิใจในชุมชนต่างอย	36	92.31

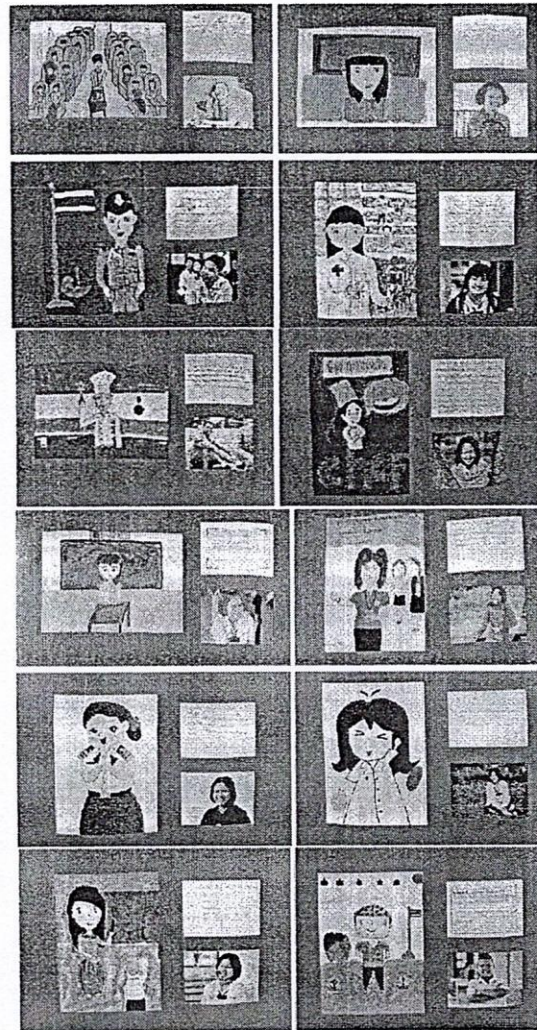
ตารางที่ 1 ผลสรุปจากแบบสอบถามในเรื่องของกระบวนการสอนเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อความหมายภาพจิตรกรรมในหัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...”

จากผลงานภาพจิตรกรรมของเยาวชนฯ สามารถสรุปได้ว่า เยาวชนฯ สามารถสื่อสารความคิดผ่านภาพจิตรกรรมที่สร้างขึ้นเอง ซึ่งการสื่อสารความหมายที่ตั้งอยู่บนแนวคิดการนำเสนอภาพแทนความนี้ใช้รหัส (Code) ของเครื่องแต่งกายและสิ่งแวดล้อมในภาพเป็นสำคัญ เยาวชนฯ สามารถที่จะนำสัญลักษณ์ (Sign) ต่างๆ มาประกอบเข้าจนเป็นชุดรหัสที่สามารถสื่อสารได้เข้าใจง่าย เช่น ครูใส่ชุดข้าราชการ สีกายืนสอนอยู่หน้าชั้นเรียนโดยที่มีเบื้องหลังเป็นกระดานดำ หรือลักษณะของแพทย์ที่ต้องใส่ชุดขาว และมีสัญลักษณ์กากบาทสีแดง (Red Cross) เป็นต้น

ข้อมูลจากผลงานภาพวาดและเรียงความของเยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถสรุปแรงบันดาลใจวิชาชีพในอนาคตของเยาวชนฯ ได้ตามตารางที่ 2 ดังนี้

แรงบันดาลใจวิชาชีพในอนาคต	ชาย (คน)	หญิง (คน)
ครู/ อาจารย์	0	17
แพทย์	1	6
วิศวกร	3	0
หัวหน้าพ่อครัว/ เชฟ (chef)	1	1
ทหาร	2	0
มัคคุเทศก์	0	2
นักกีฬา	1	0
พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	0	1
นักร้องหมอลำ	1	0
นักแสดง/ ดารา	0	1
ตำรวจ	1	0
หัวหน้าฝ่ายการเกษตรโรงงานหลวงฯ (ต่างอย)	0	1
รวม	39	

ตารางที่ 2 ผลสรุปแรงบันดาลใจวิชาชีพในอนาคตที่ได้จากข้อมูลในภาพวาด

ภาพที่ 3 ภาพผลงานจิตรกรรมของเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการในหัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...”

เยาวชนฯ จำนวนมากเลือกที่จะจินตนาการอนาคตของตัวเองให้มีอาชีพครูและแพทย์ ซึ่งด้วยบริบทของพื้นที่ชุมชนในต่างจังหวัดประกอบกับประสบการณ์ส่วนตัวมีผลทำให้เยาวชนฯ มีทัศนคติต่ออาชีพดังกล่าวว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติเป็นที่นับหน้าถือตาในชุมชน มีความมั่นคงในวิชาชีพสูง และสามารถที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชนได้ ในขณะที่ภาพจิตรกรรมของเยาวชนฯ บางคนสื่อถึงบางอาชีพที่ไม่ปรากฏในพื้นที่ เช่น หัวหน้าพ่อครัวหรือเชฟ พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน นักแสดง และทหาร ซึ่งนั่นย่อมหมายความว่าเยาวชนฯ กลุ่มนี้ได้รับรู้อาชีพดังกล่าวจากสื่ออื่นๆ ที่มากกว่าประสบการณ์ตรง เช่น หนังสือ นิตยสาร โทรทัศน์ ภาพยนตร์

สื่อออนไลน์หรือสื่ออื่นๆ ซึ่งย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าถึงแม้ว่าเยาวชน จะอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันแต่ก็สามารถการถ่ายทอดจินตนาการของตัวเองของมาเป็นภาพจิตรกรรมได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์โดยตรงของเยาวชน เองหรือจากการรับสื่อในช่องทางต่างๆ ตามแต่ละบุคคลจะเข้าถึง

สรุป กิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้นำเยาวชนต่างอย ครั้งที่ 3 ที่มีการสอนเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อความหมายภาพจิตรกรรมในหัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” ภายใต้โครงการจิตอาสาพัฒนาต่างอย เป็นกิจกรรมที่มุ่งที่จะสร้างแรงบันดาลใจให้กับกลุ่มเยาวชน และส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของตัวเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การสอนเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อความหมายภาพจิตรกรรมในหัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” นี้เป็นการนำแนวคิดเรื่องการสื่อสารแบบข้ามพ้นสื่อ

หรือการใช้สื่อที่หลากหลายนำเสนอเรื่องเล่าภายใต้โครงเรื่องเดียวมาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการ ซึ่งผลที่ได้รับไม่เพียงเป็นการให้บริการทางวิชาการกับชุมชนเท่านั้น แต่ยังถือเป็นการสถาปนาโครงสร้างของเรื่องเล่าเพื่อพัฒนาไปสู่ความรู้สึกภาคภูมิใจในศักยภาพของกลุ่มเยาวชน เอง และนำไปสู่ความสำนึกรักและภาคภูมิใจชุมชนของพวกเขาอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

กิจกรรมที่เกิดจากกระบวนการสอนเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อความหมายภาพวาดในหัวข้อ “วาดฝัน ฉันจะเป็น...” ภายใต้โครงการจิตอาสาพัฒนาต่างอยนี้ ควรจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี และปรับเปลี่ยนไปสู่กิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน อ.เต่างอย จ.สกลนคร อันเป็นที่ตั้งของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ที่ ๓ (เต่างอย) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

มรรยาท อัครจันทโชติ (2557). การข้ามพินสื่อ (Transmedia) : การข้ามพินเทคโนโลยีไปสู่ปรัชญา การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม. วารสารนิเทศศาสตร์ ปีที่ 32 ฉบับที่ 1 2557 หน้า 1-18. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารออนไลน์

ธาม เชื้อสถาปนศิริ. TRANSMEDIA STORYTELLING: เล่าเรื่องข้ามสื่อในยุคดิจิทัล (ตอน 1) [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.positioningmag.com/content/transmedia-storytelling-%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%AA%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%84%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%B4%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B8%A5-%E0%B8%95%E0%B8%AD%E0%B8%99-1>

โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๓ (เต่างอย) จังหวัดสกลนคร. โครงการจิตอาสาพัฒนาเต่างอย [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.thirdroyalfactory.siam.edu/sample-sites>

เอกรัฐ เลหาทัยวาณิชย์. “แนวความคิดการสร้างภาพแทน (Representation)” ใน หลังสมัยใหม่: การสร้างภาพแทน โลกาภิวัตน์ และแนวความคิดบริโภคนิยม [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557. เข้าถึงได้จาก <http://phdcommunication.wordpress.com/2013/03/07/%e0%b9%81%e0%b8%99%e0%b8%a7%e0%b8%84%e0%b8%b4%e0%b8%94%e0%b8%81%e0%b8%b2%e0%b8%a3%e0%b8%aa%e0%b8%a3%e0%b9%89%e0%b8%b2%e0%b8%87%e0%b8%a0%e0%b8%b2%e0%b8%9e%e0%b9%81%e0%b8%97%e0%b8%99-representation/>